

ΔΙΑΝΟΜΗ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΥΣ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΕΥΕΡΓΕΤΕΣ

Ευεργεσία

Ευγνωμοσύνη

Ελλάδα

Ιωάννης Βαρβάκης

Σίμων Σίνας

Γεώργιος Αθέρωφ

Χρήστος Ζωγράφου

Θεοδόσιος Ζωσιμάς

Ιωάννης Παπάφης

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΥΣ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΕΥΕΡΓΕΤΕΣ

(Το σκηνικό παρουσιάζει άδειες κορνίζες οι οποίες μέλλει να γεμίσουν με τα ζωντανά πορτρέτα των Εθνικών Ευεργετών)

ΕΛΛΑΔΑ: Εδώ σ' αυτή τη γη όπου πατώ
κείτονται δοξασμένοι οι νεκροί μου
Εδώ, αυτός ο ήλιος που κοιτώ
λούζει αιώνες τώρα τα λευκά τα μάρμαρά μου
και τους τρούλους των Εκκλησιών μου.
Εδώ το κύμα και το χώμα γίνονται ένα
με των παιδιών μου τη θυσία και το δάκρυ,
Εδώ κάθε λιθάρι είναι ιερό,
μιλάει για μένα και για την ιστορία μου.
Είμαι η Ελλάδα,
κι είμαι η ανάσα σου, ο ίσκιος σου, η σκέψη σου
είμαι η Πατρίδα σου,
είμαι εσύ!

Εσύ, που όταν εγώ σωριάστηκα στη γη
μ' ανέστησες με τις ευεργεσίες.
Πώς να ξεχάσω των παιδιών μου
την προσφορά και τις θυσίες;

ΕΥΕΡΓΕΣΙΑ: Τ' όνομά μου αρδεύει μυστικά όλων των Ελλήνων τις στιγμές
στο σήμερα, στο αύριο και στο χτες.
Θα το βρεις σ' έναν δρόμο,
στα χείλη των ανθρώπων καθώς περπατούν για να πάνε στις δουλειές τους.
Θα το βρεις χαραγμένο στα λευκά μάρμαρα ενός ιδρύματος.
Θα το ακούσεις απ' των παιδιών τα χείλη καθώς παίζουνε στις γειτονιές,
θα το δεις στα πορτρέτα των μεγάλων αιθουσών.
Είμαι αυτή που κρατώ δεμένα άρρηκτα το χτες και το σήμερα
με έναν δεσμό μακρόχρονο και ιερό.

ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ: Αν και είναι σπάνιο να με συναντήσεις
εκεί που υπάρχει η ευεργεσία,
για σε, πατρίδα μου μικρή,
με ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ στην ψυχή

στεκόμαστε ευλαβικά
σε κάθε σου ιερή γωνιά
που πότισε με νάματα θυσίας
κάθε κρυφή ή φανερή ευεργεσία.

Και ρίζωσε βαθιά μες στις καρδιές
και γέννησε του έθνους ευεργέτες, δες!
φαινόμενο που όμοιο δε συναντάς στην οικουμένη
σαν μια σφραγίδα που ανεξίτηλα χαραχτηκε
κι έκανε την πατρίδα να σταθεί ολόρθη, αναγεννημένη!

(Απαγγέλλουν εναλλάξ τα παρακάτω):

ΕΥΕΡΓΕΣΙΑ	ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ
Παπάφειο	Χαρίσειο
Καυταντζόγλειο	Ζάμπειο
Θεαγένειο	Αρσάκειο
Βαρβάκειος	Ριζάρειος
Ζωγράφειο	Μαράσλειος
Ευγενίδειο	Ζωσιμαία

ΕΥΕΡΓΕΣΙΑ: Το σπέρτο για ν' ανάψει της ευποιίας η φωτιά
ήταν του Έλληνα που κατοικούσε όπου γης η ανήσυχη καρδιά!

ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ: Ο Έλληνας ο αεικίνητος,
ο Νεοέλληνας έμπορος
ο αέναος ταξιδιώτης,
ο πολίτης του κόσμου.
Ο Έλληνας Εθνικός Ευεργέτης!

ΕΥΕΡΓΕΣΙΑ: Έλα μαζί μας να σου δείξουμε
της πατρίδας μας τ' ακριβά παιδιά
που ξέρουν μόνο να δίνουνε και να σκορπούν

ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ: Τα παιδιά της Ελλάδας
που ξέρουν να παλεύουν
για της πατρίδας το καλό,
για της παιδείας το ξανάνιωμα
και για των αδελφών τους τον φωτισμό!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΒΕΡΩΦ: Ο μεγάλος οραματιστής της Αιγύπτου

Γεννήθηκα στο Μέτσοβο το 1815 και πέθανα στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου το 1899.

Ήμουν ο νεότερος από τα πέντε παιδιά της οικογένειάς μου. Οι γονείς μου επιθυμούσαν να γίνω δάσκαλος. Τα δικά μου όνειρα όμως ήταν διαφορετικά. Σε ηλικία 22 ετών εγκαταστάθηκα στο Κάιρο της Αιγύπτου και εργάστηκα κοντά στον αδελφό μου. Αργότερα ασχολήθηκα με το εμπόριο βάμβακος και η περιουσία μου ξεπέρασε τα 100.000.000 δραχμές. Έτσι έγινε πράξη η ευχή «χώρα να πιάνεις, μάλαμα να γίνεται» που μου έδωσε η μητέρα μου όταν έφευγα από το χωριό.

Πρόσφερα πολλά στην Αίγυπτο και στην Ελληνική κοινότητα της Αλεξάνδρειας, αλλά κυρίως στην Πατρίδα μου. Με την οικονομική μου συνεισφορά αποπερατώθηκε το Πολυτεχνείο της Αθήνας. Επίσης χτίστηκαν η Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων, οι φυλακές Αβέρωφ, ανεγέρθηκαν οι ανδριάντες του Πατριάρχη Γρηγορίου Ε' και του Ρήγα Φεραίου στα Προπύλαια του Πανεπιστημίου Αθηνών. Χρηματοδότησα τα μάρμαρα του Παναθηναϊκού Σταδίου. Μετά την πτώχευση της Ελλάδας το 1893 δώρισα στο ελληνικό κράτος το ποσό των 70.000 λιρών.

Σπουδαία υπήρξε η συνδρομή μου στη ναυπήγηση του θωρηκτού «Αβέρωφ», τη ναυαρχίδα του Πολεμικού μας Ναυτικού, το αποκαλούμενο και «αήττητο» πλοίο για τις επιτυχίες του στο Αιγαίο κατά τη διάρκεια των Βαλκανικών Πολέμων.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΑΚΗΣ: Ο κουρσάρος που έγινε ευεργέτης

Γεννήθηκα στα Ψαρά στα μέσα του 18ου αιώνα. Ήμουν γιος ενός караβοκύρη και έμαθα από μικρός να χειρίζομαι τα όπλα και να δουλεύω στο πλοίο του πατέρα μου. Σε ηλικία 17 ετών απέκτησα δικό μου καράβι. Συμμετείχα στα ορλωφικά και στη ναυμαχία του Τσεσμέ. Μόλις η αυτοκράτειρα της Ρωσίας Αικατερίνη Β΄ με τίμησε για την προσφορά μου, πήγα στη Ρωσία και από εκεί στην Κασπία Θάλασσα. Ασχολήθηκα με την παραγωγή και διακίνηση του μαύρου χαβιαριού στη Ρωσία και στον υπόλοιπο κόσμο.

Μέρος της τεράστιας περιουσίας που κατάφερα να δημιουργήσω διέθεσα σε κοινωφελή έργα.

Είχα ενεργό συμμετοχή στην προετοιμασία του Αγώνα της Ανεξαρτησίας και συνέβαλα στην εκπαίδευση των συμπατριωτών μου στη Ρωσία και στην Ελλάδα.

Λίγες ημέρες πριν από το θάνατό μου, φρόντισα να αφήσω τα κεφάλαια που ήταν απαραίτητα για την ίδρυση και τη λειτουργία της περίφημης Βαρβακείου Σχολής.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΦΗΣ: Ο φιλόανθρωπος αριστοκράτης της Μάλτας

Είδα το φως της ζωής στη Θεσσαλονίκη το 1792, σε μια οικογένεια εμπόρων. Με την ολοκλήρωση των σπουδών μου, έφυγα για την Σμύρνη, για να δουλέψω στον εμπορικό οίκο του πατέρα μου. Μετά τον ξαφνικό θάνατο του πατέρα μου πήγα στην Αλεξάνδρεια και λίγο αργότερα στη Μάλτα. Εκεί με την εργατικότητα μου και τη βοήθεια του Θεού κατάφερα να χτίσω μια αλυσίδα επιτυχημένων επιχειρήσεων με μεγάλα κέρδη. Ωστόσο, στην καρδιά μου πάντα ξεχωριστή θέση είχε η αγάπη προς την πατρίδα.

Αρχικά στήριξα τον αγώνα της εθνεγερσίας με όπλα και πολεμοφόδια. Βοήθησα τον κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια στην ανασυγκρότηση της Ελλάδος. Στήριξα την Εθνική τράπεζα αγοράζοντας πολλές μετοχές. Βοήθησα οικονομικά και τον οικουμενικό πατριάρχη Ιωακείμ τον Γ΄, για την ίδρυση Εκκλησιαστικού Γηροκομείου, Χρηματοδότησα το Πανεπιστήμιο Αθηνών, γι΄

αυτό και μου απονεμήθηκε το «Μετάλλιο Εθνικής Ευγνωμοσύνης», ενώ επιχορήγησα με 8.000 χρυσές λίρες το Πολυτεχνείο Αθηνών.

Όμως προτεραιότητά μου, αποτέλεσε η αγαπημένη μου Θεσσαλονίκη. Κληροδότησα για νοσοκομεία και ευαγή ιδρύματα της πόλης 12.000 φράγκα από το εισόδημά μου. Έδωσα στο τέλος της ζωής μου όλη την περιουσία μου, για τη δημιουργία πρότυπου ορφανοτροφείου «Ο Μελιτεύς», το γνωστό Παπάφειο.

ΣΙΜΩΝ ΣΙΝΑΣ: Ο ευεργέτης από τον Δούναβη

Κατάγομαι από τη Μοσχόπολη της Βορείου Ηπείρου αλλά γεννήθηκα στη Βιέννη το 1810.

Φοίτησα στο γυμνάσιο της Βιέννης και σπούδασα φιλοσοφία, ιστορία και πολιτική οικονομία στο πανεπιστήμιο της αυστριακής πρωτεύουσας.

Υπηρέτησα ως πρόξενος στη Βιέννη και αργότερα διετέλεσα υπουργός στην Αυστρία, στη Βαυαρία και στη Γερμανία. Βοήθησα οικονομικά, μεταξύ άλλων, στην αποπεράτωση της Ουγγρικής Ακαδημίας στη Βουδαπέστη. Στην Αυστροουγγαρία πρόσφερα τεράστια χρηματικά ποσά για φιλανθρωπικούς και πνευματικούς σκοπούς: Εμπορική Σχολή Βιέννης, Εταιρεία Φίλων Μουσικής Βιέννης, νοσοκομεία και βρεφοκομεία της Βουδαπέστης.

Στην πατρίδα μου διέθεσα μεταξύ άλλων, σημαντικότερα ποσά για τη συντήρηση και την καλύτερη λειτουργία του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών, καθώς και για την αποπεράτωση της Μητρόπολης Αθηνών και του Αμαλίου Ορφανοτροφείου. Όμως το όνομά μου είναι συνυφασμένο με την ανέγερση του νεοκλασικού μεγάρου της Ακαδημίας Αθηνών.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΖΩΣΙΜΑΣ: Ζωσιμάδες, οι γίγαντες της ευποιίας

Κατάγομαι από το Γραμμένο των Ιωαννίνων. Ήμασταν 9 αδέρφια, 3 κορίτσια και 6 αγόρια.

Στα Γιάννενα διδαχθήκαμε τα πρώτα μας γράμματα. Πολύ νωρίς ξενιτευθήκαμε, άλλοι στη Νίζνα της τότε Ρωσίας, άλλοι στο Λιβόρνο της Ιταλίας. Επιδοθήκαμε στο εμπόριο κι έτσι πολύ σύντομα αποκτήσαμε τεράστια

περιουσία, την οποία όλοι μας διαθέσαμε για τον φωτισμό και την παρηγοριά της σκλαβωμένης μας πατρίδας.

Ιδρύσαμε στα Γιάννενα τη Ζωσιμαία Σχολή, μια από τις σπουδαιότερες σχολές του Γένους.

Αναγείραμε γηροκομείο και νοσοκομείο, ιδρύσαμε πολλά σχολεία, Ακαδημία, βιβλιοθήκες, καθώς και το Εθνικό Στάδιο των Ιωαννίνων. Οικοδομήσαμε τις πέντε εκκλησίες των Ιωαννίνων, καθώς και το μοναστήρι της Μεταμορφώσεως στο νησάκι της λίμνης Παμβώτιδας. Ευεργετήσαμε με φτωχοκομεία και ορφανοτροφεία τη Μόσχα και τη Νίζνα. Εξαγοράσαμε Έλληνες αιχμαλώτους από την καταστροφή της Χίου και των Ψαρών, οι οποίοι βρίσκονταν στα σκλαβοπάζαρα της Ανατολής.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ, ο μεγιστάνας της Κωνσταντινούπολης

Γεννήθηκα το 1820 στο Κεστοράτι της Βορείου Ηπείρου. Αποφοίτησα από την Ζωσιμαία σχολή Ιωαννίνων. Εργάστηκα στην Κωνσταντινούπολη και στο Παρίσι ως τραπεζίτης. Γρήγορα κατάφερα να επιτύχω επαγγελματικά και να αγοράσω μεγάλες αγροτικές εκτάσεις στους νομούς Τρικάλων και Καρδίτσας. Στήριξα ιδιαίτερα την ελληνική παιδεία και ίδρυσα τα Ζωγράφεια διδασκαλεία στην Κωνσταντινούπολη.

Συνέβαλα στην ίδρυση σχολείων στην πατρίδα μου, στο Κεστοράτι, και στο Αργυρόκαστρο. Κάλυπτα επίσης τα έξοδα 60 σπουδαστών, φτωχών οικογενειών.

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ: Ελλάδα, χώρα του φιλότιμου, και της παιδείας,
χώρα της φιλοπατρίας και της Ευποιίας,
Εσύ που βάζεις ανεξίτηλη σφραγίδα στα παιδιά σου,
στα εμπόδια στάσου δυνατή!
Βάλε τη σφραγίδα και σε μας, τη νέα τη γενιά σου!